

Autor: Tanja Rudež
Objavljeno: 01.07.2012

NEVJEROJATNO GROBLJE MAMUTA

Arheolozi pronašli kljovu dugu 1,9 metara i ostatke sedam kostura

Reporterka Tanja Rudež i fotograf Marko Mišćević posjetili su ugljenokop Drmno u istočnoj Srbiji, u kojem je jedno od najsenzacionalnijih nalazišta na svijetu

Arheolog **Nemanja Mrđić** kleči na platou i rukama odbacuje naslage zemlje. Pojavljuje se kost.

- Evo, tu počinje kljova mamuta - govori mi Mrđić otirući znoj s lica. Vrelo je, po mojoj procjeni 34-35 Celzijevih stupnjeva, Sunce nemilosrdno prži, a puše i topao vjetar koji nanosi žućkastu prašinu u kosu. Oprezno se približavam rubu platoa kako bih flash usmjerila prema Mrđiću i tako mom kolegi Marku asistirala pri snimanju. Plato na kojemu stojimo je na dubini 17 metara, a Marko je još desetak metara dublje. Nekoliko desetaka metara dalje od nas nalaze se divovski strojevi namijenjeni kopanju i transportu ugljena za obližnje termoelektrane Kostolac A i B koje osiguravaju struju za petinu Srbije. No strojevi već nekoliko dana miruju kako ne bi ugrozili fosilne ostatke o kojima sada bruji cijeli svijet. Naime, na lokaciji Nosak na prostoru površinskog kopa ugljena Drmno kod Kostolca u istočnoj Srbiji prije petnaestak dana srpski su arheolozi otkrili dijelove kostura sedam mamuta.

Opasno istraživanje

- Rudarski je bager otkopavao zemlju i zasjekao je u kost, a zatim se povukao na stranu. Naša ekipa, koja odlazi u terensko izviđanje, spazila je tu kost. Zainteresirali smo se i krenuli u istraživanje - priča mi dr. **Miomir Korać**, direktor Arheološkog parka Viminacium koji se nalazi na prostoru površinskog kopa Drmno. - Naše je istraživanje prvih dana bilo opasno jer smo se nalazili na litici gdje se svaki čas mogu obrušiti milijuni tona zemlje. No sreća ne mimoilazi hrabre pa smo tako otkrili veliku kljovu dužine oko 1,9 metara koja je zalazila u profil. Ali pravo je iznenađenje tek uslijedilo jer smo spoznali da se na svakih 30-ak metara pojavljuje poneka mamutska kost. To je pravo groblje mamuta - rekao je Korać.

Nakon što su prošloga vikenda bagerima nanijeli tone i tone zemlje, na Nosaku je napravljen umjetni plato koji su posljednjih dana posjetili brojni novinari. - Vaš kolega, dopisnik AP iz Srbije, upravo mi je poslao poruku kako je video o mamutima preuzelo i prikazalo više od 200 televizijskih kuća iz cijelog svijeta. Naši su mamuti postali svjetska senzacija - kaže Korać smijući se. I on i njegovi suradnici slično su odjeveni: bermude, lagana košulja ili majica, s obaveznom šeširom na glavi, pa u jednom trenutku pomišljam kako me cijeli prizor u ugljenokopu Drmno podsjeća na neki od filmova o Indiani Jonesu. "Groblje mamuta" svega je kilometar udaljeno od arheološkog parka Viminacium, ostataka rimskog vojnog logora i grada, kojega nazivaju balkanskim Pompejima. Za razliku od Pompeja, nestalih pod naletom lave iz Vezuva 79. godine, Viminacium je opljačan i

uništen sredinom petog stoljeća. Stoljećima je zatim ostao zaboravljen pod zemljom.

Logor rimske legije

- Mi smo krajem 70-ih godina prošlog stoljeća ispod termoelektrane Kostolac počeli istraživanja rimskih nekropola. U posljednje 24 godine istraženo je više od 13.500 grobova, a našli smo više od 40.000 predmeta, od kojih oko 1000 od zlata. Godišnje Viminacium posjeti 60.000 turista kopnenim i 17.000 vodenim putem - priča nam Korać. - Na ovom je prostoru u prvom stoljeću najprije podignut logor, Legio VII Claudia Pia Fidelis, rimske legije koja je brojala između 5000 i 6000 vojnika. Diljem Rimskog Carstva bilo je 40-ak logora uz koja su nicala naselja i gradovi. Kad je nestalo Rimsko Carstvo, ti su gradovi nastavili živjeti. Tako se Londinium nalazi ispod današnjeg Londona, Mediolanum ispod Milana, Singidunum ispod Beograda. Jedino mjesto gdje nema suvremenog grada jest Viminacium pa imamo 450 hektara slobodnih za istraživanje - rekao je Korać istaknuvši kako je dosad istraženo svega dva posto Viminacioma. - Ovdje ima mnogo posla i za naše unuke. Pa i za unuke naših unuka. U Viminaciumu trenutno imamo jaku ekipu od 21 suradnika. Kombinacija mladosti, znanja, tehnologije i rada dovela je do toga da smo otkrili vitalne točke za istraživanje - dodao je Korać. Zatim je ispričao da su se u arheološka istraživanja starog rimskog logora i grada upleli mamuti, biljojedi koji su izumrli tijekom zadnjeg ledenog doba.

Rijetka otkrića

- U potrazi za ugljenom, strojevi su prije tri godine u sedimentu žutog šljunka na dubini od 27 metara nabasali na potpuno očuvan kostur mamuta. Bila je to nevjerojatna sreća jer su strojevi došli metar do kostura i stali. Da su nastavili kopati, smrskali bi kostur. No onda je radnik bagerom udario u nešto tvrdo, a ispostavilo se da je to lubanja mamuta. Taj je mamut ostao praktički konzerviran u sloju u kojemu je nađen - ispričao je Korać.

Otkriće mamuta u površinskom kopu Drmno početkom lipnja 2009. bilo je velika senzacija jer su otkrića cjelovitih kostura mamuta velika rijetkost. Znanstvenici su ubrzo zaključili kako je taj mamut bio visok više od četiri metra, dugačak pet-šest metara i težak 10 tona. U prvi mah uvjereni kako je riječ o ženki, mamutu su dali ime Vika. To je otkriće zainteresiralo mnoge poznate mamutologe, među kojima i profesora **Adriana Listera** iz Natural History Museuma u Londonu. - Lister je obišao Viku i o tom mamutu napisao rad. Utvrdio je da je Vika zapravo bila mužjak pa bi sad primjerenije ime bilo Vikan - rekla je paleontologinja **Sanja Alaburić**, kustosica Prirodnjačkog muzeja u Beogradu. - Kad je uginuo, Vikan je imao 62 godine. Bio je zdrav pa se pretpostavlja da je zaglibio u glinu kad je išao piti vodu. Uz kostur Vikana nađeni su i ostaci divovskog jelena, megalocруса - rekla je Alaburić. Bez obzira kojeg je spola bio, mamut Vika svakodnevno je uživao u tonama voća, lišća i kore drveća. Živio je u doba srednjeg pleistocena, a starost mu se procjenjuje na oko pola milijuna godina. No znanstvenici se još ne mogu složiti kojoj je vrsti mamuta pripadao.

Članak u cijelosti pročitajte u tiskanom izdanju Nedjeljnog Jutarnjeg

Copyright © Jutarnji list. Sva prava pridržana.